

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) K pojmu „ara“ v § 908. obč. drž. zak. — Škodo, nastalo po prekršeni pogodbi všteti je v aro (§ 908. obč. drž. zak.). — Le neodvračno, po tuji krivdi nastalo škodo je moči vtožiti.

S tožbo de pr. 26. novembra 1889, št. 28.048 zahteval je tožitelj Franc Gr. od toženca Martina R., da mu mora plačati polovico dvakratne are 400 gld. v znesku 200 gld. in odškodnino za izgubljeni dobiček v znesku 80 gld., ker je kupno pogodbo na izročitev 54 meterstotov ježic po 21 gld. za 100 kg prekršil, ne izročivši mu dogovorjenega pogodbenega predmeta.

Mestno del. okrajno sodišče Ljubljansko je tožbeni zahtevi ugodilo in toženca obsodilo, da mora tožitelju plačati polovico dvakratne are v znesku 200 gld. s pr., toda le pod tem pogojem, da tožitelj priseže dopolnilno prisego, »res sta se s tožencem tako dogovorila, da mora tožitelj ježice v Ljubljano priskrbeti, in toženec se je razun tega zavezal, da bode preskrbel na svoje troške vozove«, — potem odškodnino za izgubljeni dobiček v znesku 54 gld. s pr. in 26 gld. s pr., pa le, če tožitelj priseže dopolnilno prisego o tem »da je res on po dne 25. oktobra 1889 prodal 80 meterstotov ježic Josipu B., trgovcu v P. po 22 gld. za 100 kg« oziroma glavno prisego o tem »da se je tožitelj res z Josipom B. tako pogodil, da Josip B. ni zavezan blaga sprejeti, ako bi mu ne mogel izročiti vseh 80 meterstotov«.

Razlogi.

Obe stranki priznata, da je dne 25. oktobra 1889. l. tožitelj s tožencem sklenil ustno kupno pogodbo, po kateri naj bi toženec izročil tožitelju 54 meterstotov ježic za dogovorjeno ceno 21 gld. pri vsakih 100 kg, in da je dal tožitelj tožencu pri sklepu pogodbe 200 gld. gotovega denarja. Tudi priznata obe stranki, da toženec tožitelju ni izročil ježic, a da mu je 200 gld. vrnil. Tožitelj trdi, da je toženec pogodbo brez razloga in svojelastno prelomil, in da je zaradi tega upravičen tirjati od toženca dvakratne are in odškodnine za izgubljeni dobiček. Vprašanje je torej, ali je toženec po-

godbo brez razloga popolnoma svojelastno prelomil. — Proti trditvi toženčevi dokazal je tožitelj s pričo Antonom Dr., da se je toženec zavezal ježice priskrbeti v Ljubljano in da je tožitelj tožencu obljubil ježice prevzeti, kakor hitro bode dobil v to potrebne vreče. Tožitelj je tako o tej okolnosti na polovico svojo trditev dokazal, dopustiti je torej o tem dopolnilno prisego tožitelju. Ako tožitelj dopolnilno prisego položi, ni dvomiti, da je toženec pogodbo samolastno prelomil, ker je tudi po pričah popolnem dokazano, da je toženec ježice uže pred 5. novembrom 1889 naprej prodal. Toženec bi moral ježice priskrbeti v Ljubljano in ako bi jih tožitelj ne prevzel, moral bi ga v to prisiliti pravnim potom. Jasno je torej, da je toženec samolastno pogodbo razrušil, in tožitelj je upravičen, da od toženca tirja sprejeto aro v dvakratnem znesku. — Toženec sicer ugovarja, da mu tožitelj zneska 200 gld. ni dal kot aro, nego na kup; trdi pa ne in niti dokazati ni ponudil, da bi se s tožiteljem glede plačanega zneska 200 gld. posebno pogodil; a zato je plačani znesek po smislu § 908. obč. drž. zak. smatrati za are. Na podlogi teh okolnosti je torej utemeljen pogojni izrek, ki se tiče zahteve, da je plačati polovico dvakratne are. — Tožitelj tirja dalje od toženca odškodnine za izgubljeni dobiček, katerega bi bil napravil, ako bi mu toženec ježice izročil, in sicer pri vsakem meterstotu 1 gld., tedaj pri 80 meterstotih 80 gld. Tožitelj v dokaz temu trdi, da je tedaj, ko je s tožencem sklenil kupno pogodbo glede ježic, prodal kupljene ježice in še drugih 26 meterstotov ježic, vkupej 80 meterstotov Josipu B., ter se ž njim tako pogodil, da mu bode Josip B. plačal za 100 kg po 22 gld., ako mu proda najmanj 80 meterstotov in da Josip B. ni zavezan blaga vzeti, ako bi mu tožitelj ne mogel izročiti vseh 80 meterstotov. Ker mu pa toženec ni izročil kupljenih 54 meterstotov, zato Josipu B. tudi on ni mogel izročiti drugod kupljenih 26 meterstotov in je imel zaradi tega izgube pri dobičku 80 gld.; to izgubo je toženec zakrivil. Te okolnosti dokazal je tožitelj po priči Josipu B., in mora tožitelj tedaj dopolniti ta dokaz z dopolnilno prisego. Ako tožitelj z dopolnilno prisego dokaže, da je toženec razrušil samolastno kupno pogodbo in ako priseže tudi zadnje omenjeno dopolnilno prisego, tedaj bode tudi tožitelju priznati povračilo odešlega dobička, ker ni mogel Josipu B. izročiti od toženca kupljenih 54 meterstotov ježic, to je znesek 54 gld. — Priznati bode pa tožitelju tudi še nadaljno od-

škodnino v znesku 26 gld. glede drugod kupljenih 26 meterstotov ježic, ako dokaže, da sta se z Josipom B. tako pogodila, da Josip B. ni zavezan blaga sprejeti, če mu tožitelj ne bi mogel izročiti vseh 80 meterstotov ježic.

Proti tej rzsodbi vložil je toženec apelacijo in višje dež. sodišče v Gradci je z rzsodbo z dne 6. oktobra 1891 št. 21.112, potrdivši pogojno obsodbo toženca v plačilo polovice dvakratne are v znesku 200 gld., brezpogojno odbilo tožbeno zahtevo zastran odškodnine za izgubljeni dobiček v znesku 80 gld.

Razlogi.

Toženčeva apelacija, naperjena proti rzsodbi glede plačila polovice dvakratne are, je povse neutemeljena. Po §u 908. obč. drž. zak. domnevati je, da je tožitelj pri sklepu pogodbe dal tožencu znesek 200 gld. za aro. Toženec moral bi dokazati protivje, a tega ni storil. Toženec hoče sicer z glavno prisego dokazati, da je tožitelj, ko je dal 200 gld. izrecno rekel, da ta znesek da »na kup«; toda priča Jakob Sr. je s prisego potrdil, da je toženec, ko je 5. novembra 1889 vračal tožitelju teh 200 gld. rekel, da vrne aro, ako bode vsega oproščen in ako ga ne bode tožil. Z ozirom na to pričevanje, da je toženec vročeni znesek 200 gld. tožitelju sam kot aro imenoval, ni moči več dopustiti dokaza z glavno prisego o toženčevi trditvi. Dalje trdi toženec, da je tožitelj znesek 200 gld. nazaj vzel brez ugovora ter se s tem odpovedal pravici zahtevati dvakratni znesek. Toda iz tega, kar toženec v svojem odgovoru na tožbo trdi, ni moči še izvajati, da bi se tožitelj odrekel svoji zahtevi, nego hotel je najprej, in to je popolnem umevno, dobiti svojo aro nazaj. Toženec pa tudi sam pravi, da mu je tožitelj takoj rekel, da bode vse vtožil, kar od njega zahtevati sme. Soglasno s tožiteljevo trditvijo pa je tudi priča Jakob Sr. potrdil, da je tožitelj izjavil, on vzame 200 gld. le na račun, a toženca bode še na odškodnino tožil. Toženčeva krivda pa je, da se pogodba ni izpolnila; to izhaja uže iz tega, da je on ježice drugam prodal, ne meneč se za določbo čl. 343 in 356 trg. zak. Pogojno rzsodbo glede te zahteve bilo je tedaj potrditi. — Ne tako glede zahtevane odškodnine za izgubljeni dobiček. Trgovski zakon razun člana 285 — kateri pa tu nima uporabe — ne določa posebnega glede are. Odločuje tedaj obči državljanski zakonik. Po §u 908. obč. drž. zak.

sme pa stranka, katere ne zadene nobena krivda, aro nazaj tirjati in sicer v dvakratnem znesku; ako se pa s tem zadovoljiti noče, sme zahtevati, da se pogodba izpolni, in če to ni več mogoče, da se odškoduje za to. Tega zakonitega določila pa ni smeti tako tolmačiti, da bi stranka, katere ne zadene nobena krivda, poleg dvakratne are smela v r h u tega zahtevati še odškodnine. To bi uže bilo protivno §§-om 1323. in 1324. obč. drž. zak. Le ako škoda presega dvakratno aro, ni nikdor dolžan zadovoljiti se ž njo, nego more polne odškodnine tirjati po smislu §§ 1323. in 1324. obč. drž. zak., vender si pa mora sprejeto aro všteti. Soglasno s tem določuje tudi čl. 284 trg. zak., da je pri dogovorjeni konvencionalni globi še vedno moči odškodnine tirjati, kolikor škoda presega dogovorjeno globo. Tožitelj pa sam svojo škodo ceni le na 80 gld., torej je z dvakratno aro popolnem pokrit in ne more nič več zahtevati. Ne glede na to pa tožitelj tudi dokazal ni, da ima po prelomljeni pogodbi 80 gld. škode. Glede onih 26 meterstotov ježic, katere se je tožitelj zavezal priskrbeti Josipu B. poleg 54 meterstotov, od toženca kupljenih, ne zadene toženca nikako povračilo. Če se je tožitelj zavezal, da Josipu B. priskrbi več nego 54 meterstotov ježic, tega nikakor ni mogel storiti na to nevarnost toženčevo, kateri v to ni privolil. A tudi glede 54 meterstotov ni dokazano, da bi tožitelj škodo trpel, ker je toženec pogodbo prekršil. Iz tega, da je tožitelj v istem času, ko je s tožencem kup sklenil, Josipu B. ježice za 1 gld. vsakih 100 kg. dražje prodal, ne izhaja že, da je tožitelj imel škode 54 gld., ker mu toženec ni ježic priskrbel. To bi le tedaj bilo moči trditi, ako bi ta izguba bila v vzročni zvezi s krivdo toženčevo in bi tožitelj ne mogel za Josipa Baumana drugod ježic dobiti po 21 gld. 100 kg. Tega pa tožitelj niti ni trdil, še manj pa dokazal. Le neodvračno škodo, nastalo po tuji krivdi, moči je vtožiti. A po pričah je dokazano, da bi si tožitelj v istem času ježic še ceneje, nego po 21 gld. 100 kg. drugod lahko priskrbel. On ne more torej od toženca zahtevati nobene odškodnine. Tožbeno zahtevo zastran odškodnine bilo je torej odbiti brezpogojno.

Najvišje sodišče je na tožiteljevo revizijo z odločbo z dne 7. januarija 1892, št. 14.991 potrdilo višjesodno razsodbo brez daljnih razlogov.

b) **Posest zastavne pravice najemodavčeve po §-u 1101. obč. drž. zak. — Najemodavec ne moti posesti, ako brani odnesti „invecta et illata“, predno je vložil tožbo za plačilo najemščine. (§ 344. obč. drž. zak.).**

A imel je v hiši najemodavke *B* sobico v najemu, katero je odpovedal za 18. oktobra 1891. l. Ker je bil z najemščino še nekaj na dolgu, dovolila mu je najemodavka plačilni rok do 1. novembra 1891. l. *A* se je preselil dne 18. oktobra 1891. in vzel je vse svoje reči saboj, razun jednega samega kovčega, v katerem je bilo spravljenega nekaj perila, obleke, knjig in drugih potrebnih stvari. Po ta kovčeg, rekel je gospej *B*, poslal bode ta ali drugi dan postreščka. *B* je bila s tem zadovoljna in dala prestaviti kovčeg v svoje stanovanje. Ko pa pride drugi dan *A* s postreščkom po kovčeg, brani se *B* izročiti ga *A*-u, češ, dolžan jej je še najemščine in ona ne bode pustila stvari, katere smatra za zastavljene sebi, prej odnesti iz svojega stanovanja, predno jej ne poplača *A* svojega dolga.

A smatral se je po tem ravnanji najemodavke *B* motenim v zadnji dejanski posesti kovčega ter v tem smislu vložil tožbo proti gospej *B*.

Zgoraj povedano faktično podlogo pripoznali sta obe stranki, ne da bi kaj prerekali, tako, da je tu šlo jedino le za juristično kvalifikacijo tega slučaja.

Ljubljansko mestno del. okr. sodišče odbilo je tožbeno zahtevo z odiokom z dne 25. novembra 1891, št. 25.218 iz razlogov:

Tožitelj sam navaja, da je dne 18. oktobra 1891 zapustil in izročil toženki stanovanje, katero je imel pri njej najeto. Navaja dalje, da je pustil v izročnem stanovanji kovčeg. Po določbah §§-ov 314. in 315. obč. drž. zak. dá se iz tega posnemati, da je prišla toženka v posest stanovanja in tam ostalega kovčega. Tožiteljeve trditve pa, da mu je toženka obljubila, izročiti mu drugi dan kovčeg — tej trditvi toženka ugovarja, da je obljubil tožitelj plačati zaostalo najemščino, kedar se preseli — ni smeti jemati v poštev tu, ko je razgovor le o zadnji dejanski posesti in njenem motenji. Uže zaradi tega bilo je tožbeno zahtevo odbiti in ne glede na to, da more toženka po smislu §-a 1101 obč. drž. zak. zaradi zaostale najemščine uporabljati svojo zakonito zastavno pravico,

kedarkoli le hoče, in torej odreči zahtevano izročitev zastavljenega kovčega.

V rekurzu, kateri je proti odloku I. instance vložil tožitelj, naglašal je: 1.) toženka ni mogla pridobiti posesti kovčega, ker jej tožitelj s tem, da ga je z njenim dovoljenjem pustil v stanovanji, njej ni hotel izročiti posesti in ker ona ni imela namena, stvar obdržati kot svojo (§ 309. obč. drž. zak.); če se je pustil kovčeg v stanovanji toženke, to ni imelo drugih nasledkov, nego da se je med njo in tožiteljem sklenila varovalna pogodba po smislu § 957. obč. drž. zak.; in tako je tu uporabljati le §§-e 958., 318., 319., 961. in 962. l. c., ne pa §-a 314. in 315. ibid.; imela je toženka torej kovčeg v svoji detenciji samo kot nadomestnica *A*-a in v njegovem imenu, a po tem ni ponehala *A*-ova posest (§ 318. l. c.). — 2.) tudi se ne more sklicevati *B* na § 1101. obč. drž. zak., ker ta zakonita določba — in to se tudi razvidi iz dvornega dekr. z dne 3. novembra 1819, št. 1621 zb. pr. zak. — najemodavca res privoljuje zastavno pravico (na noben način pa pravice do retencije), toda samo pri tistih stvareh najemnikovih, katere se nahajajo za časa tožbe še v najetem stanovanji; po razsodbi najviš. sodišča z dne 27. julija 1875, št. 8131, G.-U. 5810 je najemodavcu, če hoče zvrševati svojo zastavno pravico, neizogibno potreba vložiti tožbo, da tega toženka ni storila; in v retinovanem kovčegu so shranjene tako stvari (neizogibno potrebna obleka, perilo itd.), katerih ni smeti zarubiti. — 3.) toženka je dovolila za plačanje dolžne jej najemščine rok do 1. novembra 1891. l.; ona je bila dne 18. oktobra 1891., ne da bi omenila svojih zastavnih pravic, s tem zadovoljna, da se pošlje še isti ali pa drugi dan postrešček po kovčeg iz sobice; s tem se je ona brez pridržka odpovedala vsem svojim zastavnim pravicam, katere je morebiti imela do te stvari, torej so te pravice preminole in ona ne more več iz kakega razloga koli se braniti, da ne bi kovčega *A*-u izročila (§ 371. obč. drž. zak.). — 4.) naposled se je kovčeg s tem, da ga *A* z voljo najemodajavke ni takoj saboj vzel, nego pustil v stanovanji z izraženim in od *B*-e sprejetim namenom, da ga bode dal odnesti ali še isti ali pa drugi dan, izločil iz vrste stvari, ki se imenujejo »illata et invecata«; toženka torej ni zvrševala svoje domišljene zastavne pravice pri kaki »res illata«, pač pa pri stvari, katera je bila izročena njenemu var-

stvu, a se nahajala še vedno v posesti tistega, kateri jo je bil njej izročil v hranitev. In to je bilo motenje posesti.

Višje dež. sodišče v Gradcu odbilo je z odločbo z dne 30. decembra 1891, št. 12.316 ta rekurz ter potrdilo odlok prvega sodnika, sklicevaje se na njegove razloge in uvaževaje, da se ne nahaja tožitelj po svojih samih navedbah v dejanski posesti kovčega, torej ni bilo moči motiti ga v tej posesti; potem uvaževaje, da pristojna najemodavcu zastavna, v §-u 1101 določena pravica na premičnine, katere je prinesel najemnik seboj v najeto stanovanje, še predno se vloži tožba glede najemščine in predno se zastavno popisujejo premičnine, torej najemodavec ne moti nikakor posesti, ako brani pred vloženo, najemščine se tičočo tožbo odnesti »in vecta et illata«.

A vložil je izvanredni revizijski rekurz, v katerem se je skliceval na svoj prvi rekurz in še poudarjal: 1.) obe višji instanci dodeljujeta nasprotnici posest do kovčega zaradi §-a 314. in 315. obč. drž. zak. *A* uže to, ker je pustil *A* z dovolitvijo gospe *B* kovčeg v stanovanji in je ona njegovo izjavo, da ga bode dal kmalu odnesti po postreščku, na znanje vzela, to dokazuje dovolj, da ni imela »animus rem sibi habendi« (§ 309. obč. drž. zak.), da torej ni pridobila nobene posesti. *A* kovčega tudi derelinkviral ni; kovčeg v tujo posest ni prišel, izgubil ga pa tudi ni nihče, torej po §-u 349. ibid. posest *A*-a ni ponehala, pač pa se je nahajal on še vedno v zadnji dejanski posesti kovčega (cf. § 352. l. c.). Toženka je stvar samo detencovala, bila je samo imeteljica (detentor), a ne posestnica. Ona po §-u 318 obč. drž. zak. tudi ni imela nobenega pravnega temelja za posest. Uže v apelacijskem rekurzu se je doglalo, da sta sklenila *B* in *A* samo varovalno pogodbo. Po tem *B* ni pridobila niti lastnine, niti posesti (§ 958 l. c.), oboje je ostalo *A*-u; ona je bila po §-u 348. ibid. zavezana, da kovčeg *A*-u, ki ga je dal njej v shrambo, zopet izroči na vsakratno njegovo zahtevo. Ako se brani, to storiti, prisvoji si brez pravice posest in moti s tem zadnjo dejansko posest tožiteljevo. — 2.) da je toženka izgubila svojo zastavno pravico do kovčega, dokazalo se je uže v prvem rekurzu. Obe stranki sta soglasno priznali, da je dobil tožitelj za plačilo najemščine rok do 1. novembra 1891. Dne 18. ozir. 19. X. 1891 najemščina še ni zapadla v plačilo in je ne bi bilo smeti tožbenim potom iztirjati. Torej ni po smislu in po besedilu §-a 1101.

obč. drž. zak. in zgoraj napominanega dvornega dekreta smeti izvrševati zastavne pravice. Besed: »katere se ob času tožbe še v stanovanji nahajajo«, vendar ni smeti popolnem prezreti. Toženka pa do danes še ni vložila svoje tožbe zaradi najemščine.

Najvišje sodišče potrdilo je odloka spodnjih instanc z naredbo z dne 24. februarja 1892, št. 2233 iz letih razlogov:

Najemodavcu pristojna po §-u 1101. obč. drž. zak. zastavna pravica do tistih premičnin, katere je prinesel najemnik v najeto stanovanje. Ta pravica stopi po smislu dvor. dekr. z dne 10. oktobra 1837, št. 189 zb. prav. zak. v moč uže v istem trenutku, ko se dotične premičnine prineso le v najete prostore. Toženka je torej kot najemodavka nahajala se v posesti zastavne pravice na kovčegu, kateri je tožitelj prinesel v le-to stanovanje, in na tistih stvareh, ki so se hranile v njem. Če je toženka hotela vzdržati stanje, v katero je tožitelj sam bil postavil kovčeg, tako ni motila njegove posesti, pač pa je branila, kakor dopušča § 344. obč. drž. zak., svojo posest zastavne pravice. Vprašanja pa, pristojna li najemodavcu zastavna pravica tudi za najemščinsko tirjatev, za katero je dovolil plačilni rok, ni moči razsojati v postopanju zaradi motene posesti. Zategadelj za uporabo dvornega dekreta z dne 15. februarja 1833, št. 2593 zb. pr. zak. ni nobenega povoda.

c) Prepoved oddati v podnajem.

A oddal je v svoji hiši prodajalnico *B*-u v najem. *B* te prodajalnice ni rabil in oddal jo je *C*-u v podnajem, akoprav mu je bil *A* to prepovedal. *A* zahteva, upirajoč se na § 1118. obč. drž. zak., naj se izreče, da ta najemna pogodba z *B*-om je razrušena in sicer zaradi tega, ker je *B* oddal prodajalnico v podnajem ne oziraje se na sprejeto omenjeno prepoved, ker je podnajemnik *C* rabil to prodajalnico v stanovanje za svojo, iz sedmero ljudij obstoječo rodbino in ker se je v tej prodajalnici kuhalo in perilo pralo, tako pa se je prodajalnica rabila protivno svojemu namenu, po katerem bi služila kot prodajalnica, in poškodovala se je na izdatni način.

Mestno del. okrajno sodišče v Ljubljani je z razsodbo z dne 20. januarja 1892., št. 404 zahtevo *A*-ovo odbilo, ker ni do-

kazano, da bi bil *A* prepovedal *B*-u, oddati prodajalnico v podnajem in da bi bil *B* to prepoved sprejel, — ter da bi bil *C* rabil prodajalnico na način, ki bi utegnil škodovati jej.

Višje dež. sodišče Graško potrdilo je le-to rzsodbo z naredbo z dne 2. marcija 1892, št. 2480 iz razlogov:

Ako odda najemnik stanovanje v podnajem, če mu je to tudi prepovedal najemodavec, onda ima ta le pravico zahtevati, da najemnik po smislu pogodbe, oziroma prepovedi odstrani podnajemnike in povrne škodo, katero je storil s svojim ravnanjem (§ 919. obč. drž. zak.). Predčasno razrušenje najemne pogodbe moči je pa po § 1118. obč. drž. zak. le takrat zahtevati, če se vrši znatno škodljiva raba najemne stvari. O tem se pa dokaz ni posrečil.

Kazensko pravo.

Zanimivejše rzsodbe v obrano zakona.

XV.

K §§ 526., 531. in 532. kaz. zak.

Jožeta R., delavca, je c. kr. okrajno sodišče v D. spoznalo krivim prestopka zoper varnost lastnine po §-u 460. kaz. zak. in ga obsodilo v zapor za tri dni ter po §-u 389. kaz. pr. r. v povračilo troškov kazenskega postopanja.

Na vzklic je c. kr. okrožno kot vzklicno sodišče v S. rzsodbo prvega sodišča v vseh točkah potrdilo.

Zoper ti rzsodbi je c. kr. generalna prokuratura vložila ničnostno pritožbo v obrano zakona in c. kr. najvišji sodni in kasačijski dvor jej je ugodil z odločbo z dne 3. februvarija 1892, št. 726 izrekel je, da je rzsodba c. kr. okrajnega sodišča kršila zakon, ter povse oprostil Jožeta R. pripisanega mu prestopka.

Razlogi.

Iz predloženih kazenskih spisov proti Jožetu R. zaradi prestopka po § 460. in § 496. kaz. zak. je posneti, da je bil Jože R. z rzsodbo okrajnega sodišča v D. z dne 29. aprila 1891, št. 2669 krivim spoznan prestopka zoper varnost lastnine po §-u 460. kaz. zak., storjenega s tem, da je kot delavec pri c. kr. uradu za raz-

prodajo soli v D. pred dvema letoma prisvojil si iz posesti tega urada starih in novih skodel, dil in drvá v vrednosti za manj ko 5 gld., ter obsojen v zapor za tri dni in v povračilo troškov kazenskega postopanja.

To rzsodbo je na vzklic obtoženčev okrožno kot vzklicno sodišče v S. z rzsodbo z dne 11. novembra 1891, št. 8191 potrdilo.

Dasi besedilo rzsodbe prvega sodnika natanko ne določi vrednosti odvzetih rečij razvideti je iz rzsodbenih razlogov, da je sodnik nastavil vrednost odvzetih rečij s 40 kr., da je tudi obtoženec pri obravnavi znesek 40 kr. položil, da bi škodo poravnal, in je sodišče tudi to okolnost ocenilo za zljajšalno pri odmeri kazni.

Ne glede na to in četudi je prvi sodnik uvaževal, da se je tatvina pred dvema letoma storila in da obtoženec doslej še ni bil kaznovan (a je tudi dokazano po uradnih potrdilih), odklonil je vender ugovor obtoženčev, da je kazen uže zastarela, češ zato, ker je obtoženec, in to se je pokazalo pri glavni obravnavi, zakrivil med tem še drugi prestoppek.

Na podlogi kazenskih spisov nanašati se more ta izrek le na to, da je bil Jože R. pri glavni obravnavi tudi od zasebnega obtožitelja Stanislava P. tožen zaradi prestopka zoper varnost časti po §-u 496. kaz. zak., storjenega baje začetkom meseca aprila 1891. Ako se pa pomisli, da je obtoženec zakrivil prestoppek zoper varnost časti ob času, ko je zakonito določena doba jednega leta za zastarenje tatinskega dejanja uže davno potekla, da je vrhu tega Jože R. od obtožbe glede prestopka po §-u 496. kaz. zak. oproščen bil po smislu §-a 259., št. 2 kaz. pr. r., onda je jasno, da je kaznivost obtožencu pripisane tatvine po zastarenji (§ 526 kaz. zak.) preminola, ker vsi zakoniti pogoji §-ov 531. in 532. kaz. zak. veljajo v le-tem slučaji.

Ker se pa pri navedenih rzsodbah ni oziralo na zastarenje, kaznivost izključujoče, kršil se je s tem zakon glede §§ 526., 531. in 532 kaz. zak. (§ 468 št. 3 ozir. § 281 št. 9 b kaz. pr. r.) Ugoditi je bilo torej ničnostni pritožbi generalne prokurature v obrano zakona po smislu § 292, oziroma § 479 kaz. pr. r. in oprostiti je bilo obtoženca po smislu § 259 št. 3 kaz. pr. r. od obtožbe in po § 390. kaz. pr. r. od povračila troškov kazenskega postopanja.

XVI.

K. §-u 531. kaz. zak.

C. kr. najvišji sodni in kasacijski dvor je dne 2. februvarija na ničnostno pritožbo c. kr. generalne prokurature v obrano zakona spoznal za pravo, da sta rzsodba c. kr. okrajnega sodišča v D. z dne 30. januvarija 1891, št. 2160, — s katero je bila Ana H. prestopka zoper varnost časti po §§ 488. in 496. kaz. zak. krivo spoznana in obsojena po § 493. kaz. zak. v zapor za 14 dnij, ter po § 389. kaz. pr. r. v povračilo troškov kazenskega postopanja — in pa potrjujoča jo rzsodba c. kr. okrožnega kakor vsklicnega sodišča v P. z dne 2. oktobra 1891, št. 8241 kršili zakon in to zlasti § 531 kaz. zak. Navedeni rzsodbi se tedaj razveljavita, ter se obtožena Ana H. po smislu §-a 259. št. 3 kaz. pr. r. oprosti od obtožbe zaradi prestopka §§ 488. in 496. kaz. zak. in po smislu § 390. kaz. pr. r. od povračila troškov kazenskega postopanja.

Razlogi.

Na zasebno obtožbo I. I-a proti Ani H. z dne 16. januvarija 1890, št. 272. zaradi prestopka zoper varnost časti po §§ 488. in 496. kaz. zak., storjenega baje dne 3. januvarija 1890, bila je glavna obravnava pri c. kr. okrajnem sodišči v D. na dan 7. februvarija 1890 določena. Akoprav vročitev povabila zasebnemu obtožitelju (§ 79 kaz. pr. r.) ni bila izkazana, vendar je okrajno sodišče v D., ko se je konstatovalo, da zasebni obtožitelj k obravnavi ni prišel, rzsodilo stvar z rzsodbo z dne 7. februvarija 1890, št. 272 in obtoženko po smislu §§ 259. št. 2 in 46. št. 3 kaz. pr. r. oprostila od zatožbe.

Z vlogo z dne 25. aprila 1890, št. 2160 naznanil je zasebni obtožitelj okrajnemu sodišču, da povabila k glavni obravnavi niti dobil ni, ter prosil, da bi se odredila nova obravnava.

Ker se je izkazalo po zaslišanem županu, da je trditev zasebnega obtožitelja istinita, ukrenilo je c. kr. okrajno sodišče z odlokrom z dne 31. decembra 1890, št. 2160 kazensko postopanje proti Ani H. ponoviti, zajedno odredilo je na novo glavno obravnavo na dan 30. januvarija 1891 in na podlogi nje obtoženke obsodilo z rzsodbo z dne 30. januvarija 1891, št. 2160.

To rzsodbo potrdilo je na vzklic obtoženke in zasebnega obtožitelja glede krivde in kazni c. kr. okrožno kot vzklicno sodišče v P. z rzsodbo z dne 2. oktobra 1891, št. 8241.

Z obema rzsodbama pa se je očividno zakon kršil.

Sodišče prve in druge stopinje ni uvaževalo, da po smislu §-a 532. kaz. zak. kaznivo dejanje, katerega je Ana H. obtožena bila, zastari v treh mesecih in da je po smislu §-a 531. kaz. zak. od časa rzsodbe z dne 7. februarija 1890, s katero je bila Ana H. od obtožbe oproščena, do dne 31. decembra 1890, ko se je dovolila ponovitev kazenskega postopanja in obtoženka povabila na novo glavno obravnavo, potekla zakonita doba za zastarenje, ter da je tedaj, ker obstojé vsi drugi pogoji §-a 531. kaz. zak. preminola kaznivost obtoženega dejanja. (§ 281 št. 9 *b* in § 468 št. 3 kaz. pr. r.)

Ničnostni pritožbi generalne prokurateure v obrano zakona bilo je torej ugoditi po §-u 292., ozir. § 479. kaz. pr. r.

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu prinaša v svojem 3. br. za marcij mesec naslednji razpravi: Pravnopovjestvi podatci o Turropolju. Napisao dr. Š. pl. Bresztyenszky. — Ima li se na temelju osuda cislitavskih neposredno kod naših sudova dozvoliti ovrha. Piše Milan Rojc.

Прабник, лист за прабне и држабне науке.

Javili smo uže v našem listu, da je začetkom tega leta začel v Belgradu izhajati namestu preminolega „Prava“ nov srbski pravniški list „Pravnik“, urejevan od dra. Milenka Vesnić-a (Kralj Milanova ulica, br. 34). Cena mu je za vnanje dežele 20 dinarov ali 10 gld. Došla sta nam dosedaj dva zvezka. V prvem zvezku razvit je naslednji program:

„Mi ćemo na prvom mjestu njegovati u listu, koliko god to bude moguće, pravne i državne nauke, jer smo tvrdo uvjereni, da bez dobre naučne osnove ne može biti nikakvog ozbiljnog stručnog posla.

Mi ćemo na drugom mjestu gledati, da, što je više moguće, proučavamo pravne pojmove našega naroda, i da naše čitaoce s njima upoznajemo, uvjereni, da samo onaj može biti dobar zakonodavac i sudac, koji poznaje pravni i moralni dah svoje okolice. A kako su na razvitak i usavršavanje pravnih pojmova potrebne desetine, stotine pa i hiljade go-